

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

ŚLĄSK – BIELSKO BIAŁA
29-30 maja 2012

PODSUMOWANIE EKSPERYMENTU

Muzeum dr. Guislain (muzeum historii psychiatrii) jest jedną z dobrych praktyk zidentyfikowanych w ramach projektu TOOL QUIZ przez Flamandzkie Ministerstwo Belgii. Obecnie, praktyka ta jest podstawą transferu na Śląsk dokonywanego we współpracy z *Ars Cameralis* (Katowice) oraz *GTA – Stowarzyszenie Teatr Grodzki* (Bielsko Biała). W tych ramach zorganizowane zostanie w dniach od 29 do 30 maja dwa dni seminarium i warsztatów w Bielsku Białej w siedzibie Teatru Grodzkiego.

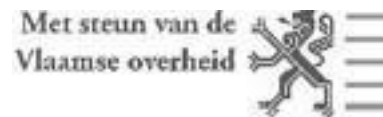
Wykorzystując przykład Muzeum *dr. Guislain* pracować będziemy nad pogłębieniem związków pomiędzy "prawami kulturalnymi a włączeniem społecznym" na bazie głębszego poznania polityk i praktyk w zakresie zatrudnienia.

Poprzez wymianę wiedzy, doświadczeń, umiejętności i know-how (metodologii, praktyk i zwyczajów) dotyczących tego wspólnego zagadnienia przeprowadzimy w szczególności refleksję nad **potencjalną metodologią współpracy dwustronnej:**

- horyzontalna oś "operatorów" skupiająca swoje działania na 4 różnych polach/sektorach: kulturze, zdrowiu, zagadnieniach socjalnych i zatrudnieniu.
- pionowa oś "planistów" skupiająca swoje działania na 3 różnych szczeblach politycznych/terytorialnych: miejskim, regionalnym i europejskim.

Celem jest stworzenie sieci współpracy zajmującej się zatrudnieniem socjalnym w Bielsku-Białej pomiędzy Stowarzyszeniem Teatr Grodzki, departamentami władz

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

European Union

European Regional Development Fund

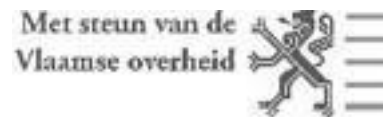
ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

lokalnych, podmiotami stowarzyszenia ze Szpitala Psychiatrycznego, jednostkami zajmującymi się rehabilitacją i socjalnymi organizacjami pozarządowymi: przedstawiciele różnych instytucji spotkają się z zespołem flamandzkim, by podjąć się wspólnej pracy i refleksji.

W ramach tego tematu chcielibyśmy rozwinąć całą serię zagadnień:

- Jaka rola i jakie miejsce powinny być przyznane praktykom kulturalnym, a w szczególności artystycznym w kontekście zatrudnienia socjalnego i zdrowia publicznego?
 - Dlaczego praktyki te mogą mieć swój udział w lepszym wspieraniu jednostek? Poprzez zapewnienie praw kulturalnych jednostek w konfrontacji z doświadczeniem terapeutycznym czy w konfrontacji z sytuacjami wykluczenia społecznego?
 - W jaki więc sposób zapewnić w tych sytuacjach skuteczność praw kulturalnych?
- W jaki sposób wzmocnić zdolność do działania jednostek poprzez bardziej ustrukturywane i wspierające je otoczenie? Jak zbudować dwustronną współpracę pomiędzy profesjonalistami publicznymi i kulturalnymi z różnych szczebli i sektorów (sztuki, kultury, zdrowia, medycyny, spraw społecznych, zatrudnienia)?
- Jakie mogą istnieć wspólne zagadnienia publiczne dla podmiotów kultury i podmiotów medyczno-socjalnych? Czy ci profesjonaliści nie działają, jako "społeczne siły mediacji i aktywizacji"?
- Jak usprawnić współpracę by poprawić zdolności włączenia do społeczeństwa jednostek? Poprzez sposób w jaki opiekujemy się, traktujemy, pomagamy ludziom stojącym przed ryzykiem wyłączenia?

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

European Union
European Regional Development Fund

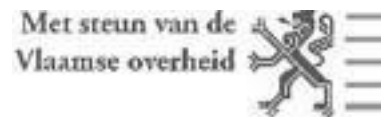
ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA FRAGMENT ZIELONEJ KSIĘGI TOOL QUIZ

Kwestionowanie uprzedzeń

„Chcemy poddać pod debatę wszystkie problemy społeczne. Uważamy to za najważniejsze zadanie naszego muzeum. Dotyczy to nie tylko naszej polityki artystycznej, lecz także i naszej polityki zatrudnienia”.

Muzeum dr. Guislaina zostało otwarte we wrześniu 1986 roku. Po gruntownych przygotowaniach udostępniono zwiedzającym strych szpitala, gdzie zlokalizowano stałą ekspozycję poświęconą historii psychiatrycznej opieki medycznej. Dziś muzeum stanowi duża część tego historycznego budynku zbudowanego w 1857 roku. W 1986 roku zainteresowanie dziedzictwem psychiatrii było skromne. **Historia psychiatrii była widziana, jako „emocjonalnie kontrowersyjna”.** Istniało pewne poczucie **wstydu z powodu niektórych metod leczenia, które były stosowane w dawnych czasach oraz wątpliwości na temat tego, czy „instytut” może stanowić właściwy wzorzec.** Krytykowano usypianie pacjentów środkami uspokajającymi. Przeszłość psychiatrycznej opieki medycznej, motywy, które kierowały doбором poszczególnych metod leczenia, żywe dyskusje, które były prowadzone na tematy nam znane językiem tamtych czasów... . Były to kwestie, które interesowały nielicznych. **Wydawało się, że psychiatria nie chciała przyznawać się do związków ze swoją własną historią.** Argumentem było to, że teraźniejszość i aktualność są wystarczająco trudne. Cieszymy się, że nie ignorując tych kwestii i wątpliwości, udało nam się dzięki muzeum **zwrócić uwagę na przeszłość psychiatrii i jej związków z teraźniejszością.** Jesteśmy przekonani, że **to podejście oparte na przypominaniu o dziedzictwie może odegrać znaczącą rolę w obecnych dyskusjach prowadzonych w świecie opieki zdrowotnej.**

Studiowanie historii opieki psychiatrycznej jest ściśle związane z historią kongregacji Braci Miłosierdzia, nie tylko w Belgii, lecz także zagranicą. Młoda kongregacja i jej założyciel, TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

European Union
European Regional Development Fund

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

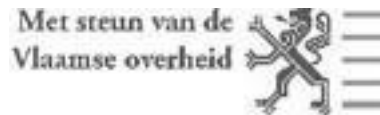
Peter Joseph Triest wnieśli swój udział w **początki bardziej ludzkiego traktowania ludzi chorych psychicznie** na początku XIX wieku. Później rozpoczęło współpracę z profesorem Josephem Guislainem i przystąpiono do budowy pierwszego instytutu psychiatrii w naszym kraju (1857). Jest rzeczą wspaniałą, iż Muzeum dr. Guislaina mieści się w tym właśnie budynku. We wczesnych dniach członkowie Bractwa i lekarze tacy, jak dr. Guislain wdrażali pierwsze metody leczenia – tzw. "terapia moralna". Tym niemniej historia instytutu nie składa się jedynie z jasnych kart. Jest to droga ciągłego poszukiwania i niekiedy natychmiastowego znajdowania rozwiązań. Spowodowane jest to w dużej mierze złożonością chorób psychicznych. I tak, optymistyczny humanizm dziewiętnastego wieku konfrontować się musiał z praktyką przeludnionych szpitali. Potrzeby były ogromne, lecz odpowiednie leczenie nie było oczywistością a wyleczenie tym bardziej. W drugiej połowie XX wieku psychiatria została poddana krytyce a jej praktyka przeszła gruntowną przemianę. Było wiele dyskusji nad tym, **'co jest normalne a co nienormalne'**. Te interesujące przemiany, **historię ludzi i ich ambicji, lecz także i ich cierpienia można także odnaleźć w kolekcji naszego muzeum.**

Zbieranie przedmiotów, które 'opowiadają historię' psychiatrii było naszym pierwszym zadaniem. Każde muzeum czerpie swoją siłę i znaczenie z bogactwa swojej kolekcji. Poszukiwanie eksponatów, spisywanie ich oraz udostępnianie zwiedzającym to oczywiście, choć nie zawsze proste zadania muzeum. Jest to z pewnością prawdziwe w przypadku instytucji, która **skupia się na tak delikatnych zagadnieniach, jak to, 'co jest psychicznie zdrowe, a co nie'. Czym jest odpowiednie leczenie? Jak należy organizować opiekę? Wiele z tych pytań jest częścią szerszej debaty o tym, jak społeczeństwo postępuje z chorymi i słabymi jednostkami. Jakie rozwiązania proponują różne dziedziny nauki – na przykład, jakie są związki pomiędzy psychiatrią bardziej biologiczną a podejściem socjo-psychologicznym? Jakie są związki pomiędzy opieką psychiatryczną a społeczeństwem: jak ludzie radzą sobie z pojęciem choroby psychicznej i zagrożenia?**

Dziś, po 25 latach, jesteśmy w posiadaniu bogatej kolekcji eksponatów. Są różnorodne, pochodzą z naszego kraju i z zagranicy. Są wśród nich obiekty służące bezpośrednio do terapii, jak i świadectwa publicznej debaty na temat psychiatrii. Kolekcja odzwierciedla złożoność historii opieki medycznej nad pacjentami psychicznie chorymi. Znajdują się w niej eksponaty ściśle związane z opieką, sprzęt medyczny, sprzęt pielęgniarski, ubrania personelu, dokumentacje medyczne, literatura specjalistyczna, dzieła znaczących autorów.

Wraz ze wzrostem wiedzy, zainteresowanie 'obrazem' znacząco wzrosło. Dotyczyło to zarówno zdjęć, jak i filmów tworzonych do celów dydaktycznych, lecz także artystycznych. U artystów sztuk wizualnych pojawiła się fascynacja chorymi psychicznie, ich ekspresją artystyczną możliwą pomimo, lub właśnie dzięki chorobie (nasza kolekcja zawiera wiele takich prac), nareszcie podejściem do szaleństwa w kulturach innych, niż zachodnia.

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

European Union

European Regional Development Fund

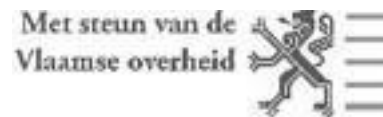

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

Wystawa jest 'akademicka', lecz naszą aspiracją jest **pokazanie historii psychiatrii, jako czegoś, co dotyczy nas wszystkich**. Jest to zgodne z rzeczywistością wielu ludzi i rodzin: **choroba psychiczna jest dziś codziennością dla wielu. Ważnym jest, aby powszechnie uznać to, że cierpienie psychiczne dotyka licznych ludzi.** Oprócz naszych stałych ekspozycji o historii psychiatrii i sztuce chorych organizujemy każdego roku kilka wystaw czasowych. Jest w nich zawsze obecny związek z psychiatrią i pytanie o to, 'co jest normalne, a co jest nienormalne'. W latach 2009/2010 miała miejsce wystawa *O pamięci. O wiedzy i zapomnianiu* poświęcona tematowi choroby Alzheimera. W zeszłym roku zorganizowaliśmy wystawę *Ciężkie ciało. Gruby czy Chudy, Próżność czy Choroba* poświęconą anoreksji. Obecna wystawa, *Niebezpiecznie Młode. Dziecko w Niebezpieczeństwie, Dziecko jako Zagrożenie* ilustruje ambiwalentną sytuację dzieci w naszym społeczeństwie: dzieci powinny być chronione, gdy chorują (ADHD, autyzm), ale z drugiej strony bywają widziane, jako zagrożenie dla społeczeństwa i dla dorosłych. Media informują na przykład o przestępczości nieletnich lub o dzieciach żołnierzach. **Poprzez nasze ekspozycje czasowe pragniemy poddać pod debatę wszystkie palące problemy społeczne.** Uważamy to za najważniejsze zadanie naszego muzeum. Dotyczy to nie tylko naszej polityki artystycznej, lecz także i naszej polityki zatrudnienia.

Od powstania muzeum w 1986 roku, prowadziliśmy zatrudnienie socjalne, zaczynając od zatrudniania pacjentów ze szpitala psychiatrycznego dr. Guislaina. **Dziś zatrudnienie socjalne stało się istotną częścią naszej polityki zatrudnienia. Większość z pracowników przyjmujących odwiedzających jest zatrudnionych w tych ramach i jest to naszym wielkim sukcesem.** Oczywiście, zatrudnienie socjalne ma swoje wady i zalety. Wymaga ostrożnego kierowania, lecz może wnieść znaczący udział w dokonania muzeum. W celu wdrażania zatrudnienia socjalnego, nasze muzeum współpracuje z wieloma organizacjami: *VDAB, Leerwerkbedrijf* z Gandawy, *OCMW*, Ministerstwem Sprawiedliwości, kliniką jednego dnia *Centrum dr. Guislaina* oraz z organizacjami, które zarządzają zatrudnieniem socjalnym. Za zatrudnienie socjalne jest w naszym muzeum odpowiedzialna jedna osoba. Jest osobą kontaktową dla poszczególnych organizacji i wybiera pracowników w porozumieniu z dyrektorem. Od samego początku pracownicy ci pozostają pod kierownictwem tej osoby. Mogą pracować w recepcji, w kawiarni muzeum, lub podczas organizowanych wieczorem recepcji. Niektórzy pracują w księgarni. Z reguły zaczynają od pilnowania sal i stopniowo, gdy ich kierownik i koledzy poznają ich zdolności, i mogą przydzielać im dodatkowe zadania. Gdy jest to możliwe, muzeum może zatrudnić ich na umowę o pracę. Ocena tych pracowników muzeum prowadzi zawsze w porozumieniu z organizacją współpracującą.

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

European Union

European Regional Development Fund

INTERREG IVC

INNOVATION & ENVIRONMENT
REGIONS OF EUROPE SHARING SOLUTIONS

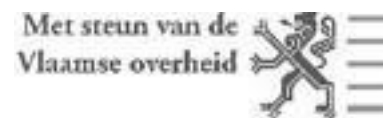

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

Tak więc kluczowym słowem w zespole jest 'różnorodność'. Niektórzy członkowie personelu mają różne pochodzenie kulturowe, inni cierpią na problemy psychiczne lub neurologiczne lub są fizycznie niepełnosprawni. Muzeum stara się oferować możliwości rozwoju zdolności i zatrudnienie wrażliwej grupie społecznej. Chcemy także **stymulować integrację społeczną**: poprzez zatrudnienie socjalne osoby te mogą pracować w stabilnym środowisku i uczestniczyć w życiu społecznym. Chcemy ponadto **wnieść swój udział do rozwoju sąsiedztwa** poprzez zwiększenie możliwości zatrudnienia w obszarze o wysokim stopniu bezrobocia. Zatrudnienie społeczne ma także bezpośredni wpływ na społeczność poprzez kontakt z ludźmi pracującymi w muzeum. Zatrudnienie socjalne jest integralną częścią dokonań naszego muzeum i musi być widziane, jako przedłużenie naszej misji społecznej.

*Patrick Allegaert & Yoon Hee Lamot
The Dr Guislain Museum*

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

European Union
European Regional Development Fund

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

Program seminarium i warsztatów

Bielsko-Biała - Teatr Polski
29maja 2012 roku

DZIEŃ 1- ZAPOZNANIE SIĘ Z DOŚWIADCZENIEM I PRAKTYKAMI Z FLAMANDZKIEJ WSPÓLNOTY BELGII

9.30 – PRZYBYCIE UCZESTNIKÓW i poczęstunek

9.40 – ARS CAMERALIS – POWITANIE I INAUGURACJA

9:50 – Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne ” TEATR GRODZKI”

„Projekty Stowarzyszenia Teatr Grodzki- Edukacja międzynarodowa- metody twórcze, SUVOT, ARTERY, BASICS, DELTA „- Agnieszka Ginko-Humphries

10:20/12:00 – WPROWADZENIE: ZATRUDNIENIE SOCJALNE WIDZIANE JAKO ZAGADNIENIE KULTURALNE

“Ramy polityczne” MINISTERSTWO FLAMANDZKIE – Arlette Thys

“Doświadczenia i praktyka Muzeum Dr Guislain” : Yoon Hee Lamot

12:00 – 13:00 – LUNCH

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

Ars
Cameralis
Silesiae
Superioris

Met steun van de
Vlaamse overheid

TEATR
GRODZKI
Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne

MUSEUM

DR.GUISLAIN

European Union

European Regional Development Fund

INTERREG IVC
INNOVATION & ENVIRONMENT
REGIONS OF EUROPE SHARING SOLUTIONS

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

13:00 / 13:30 – CZĘŚĆ I: WSPÓŁPRACA MIĘDZYSEKTOROWA –PRAWA KULTURALNE JEDNOSTEK , ZDROWIE & ZATRUDNIENIE SOCJALNE

Camille Rouzé / koordynator projektu TOOL QUIZ, Lille

Projekt TOOL QUIZ – kilka słów na temat praw kulturalnych w kontekście Zdrowia, Opieki Społecznej i zatrudnienia: jak wzmacniać relacje pomiędzy tymi sektorami?

13:30 / 14:30 – CZĘŚĆ II: SYNERGIA POMIĘDZY MEDIATORAMI PUBLICZNYMI

Stéphanie Helsens / Cie De Sporen, Gandawa

Związki pomiędzy zdrowiem (pacjenci szpitali psychiatrycznych) a opieką społeczną: w jaki sposób wzmocnić zdolności adaptacyjne i zdolności do działania jednostek?

Filip De Pillecyn / OCMW, Gandawa

Związki pomiędzy zatrudnieniem a opieką społeczną: w jaki sposób kłaść nacisk na ponowną adaptację do życia społecznego oraz nabywania umiejętności niezbędnych do wykonywania zawodu jednostek? Jaką rolę powinna w tym kontekście odgrywać kultura?

PRZERWA

14:30 / 16:00 – CZĘŚĆ III – WARSZTATY

GRUPA A:

ZWIĄZKI POMIĘDZY ZDROWIEM A KULTURĄ

GRUPA B :

OPIEKA SPOŁECZNA /ZATRUDNIALNOŚĆ & KULTURA

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

Ars
Camerallis
Silesiae
Superioris

Met steun van de
Vlaamse overheid

TEATR
GRODZKI
Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne

MUSEUM

DR. GUISLAIN

European Union

European Regional Development Fund

INTERREG IVC
INNOVATION & ENVIRONMENT
REGIONS OF EUROPE SHARING SOLUTIONS

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

KONIEC DNIA 1

DZIEŃ 2 – WYMIANA DOŚWIADCZEŃ I WYPRACOWANIE DOBRZYCH PRAKTYK - DYSKUSJA

9:30 – PRZYBYCIE UCZESTNIKÓW i poczęstunek

Powitanie i prezentacja programu dnia

10:00 / 12:00 – PRACA NAD DOBRYMI PRAKTYKAMI

2 GRUPY warsztatowe: wzajemna wymiana spostrzeżeń i doświadczeń na podstawie prezentacji dnia poprzedniego, pytania, Każda z grup podejmie się próby zidentyfikowania elementów możliwych do modyfikacji i przygotuje draft raportu podsumowującego dyskusję:

- 3 problemy (słabe strony) możliwości poprawy
- możliwości zaproponowania rozwiązań zidentyfikowanych problemów

1/ Komunikacja wertykalna: W jaki sposób zrównoważyć i ułatwić współpracę z poszczególnymi, terytorialnymi/administracyjnymi i politycznymi szczeblami władz (europejskim, regionalnym, lokalnym) by wzmocnić kulturalne prawa jednostki jako głównego związku pomiędzy zdrowiem a zatrudnieniem?

2/ Komunikacja horyzontalna: W jaki sposób wzmocnić związki pomiędzy zdrowiem, opieką społeczną a doradztwem zawodowym? Poprzez kulturę i współpracę w sieci?

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

Ars
Cameralis
Silesiae
Superioris

Met steun van de
Vlaamse overheid

TEATR
GRODZKI
Bielskie Stowarzyszenie Artystyczne

MUSEUM

DR. GUISLAIN

European Union
European Regional Development Fund

INTERREG IVC
INNOVATION & ENVIRONMENT
REGIONS OF EUROPE SHARING SOLUTIONS

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

13:00 / 13:30 – WZAJEMNA PREZENTACJA RAPORTÓW Z PRAC OBU GRUP

13:30 – 14:30 – LUNCH

14:30 / 15:30 – KONFERENCJA PRASOWA

KONIEC DNIA 2

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

Ars
Cameralis
Silesiae
Superioris

Met steun van de
Vlaamse overheid

MUSEUM
DR. GUISLAIN

European Union

European Regional Development Fund

ANIMACJA KULTURALNA A EKONOMIA SPOŁECZNA

Program INTERREG IVC

Pomóc regionom Europy we wspólnych przedsięwzięciach poprzez dzielenie się praktykami i ekspertyzą

TOOL QUIZ korzysta z funduszy FEDER Unii Europejskiej, za pośrednictwem programu INTERREG IVC wdrożonego w celu rozwoju europejskiej współpracy interregionalnej.

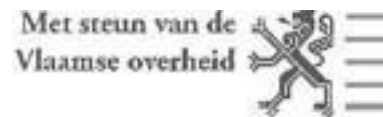
Program ten, rozpoczęty w 2007 roku, wpisuje się w ramy celu 3 (współpraca terytorialna) polityki regionalnej Unii Europejskiej. Skierowany jest do władz publicznych (w szczególności do władz regionalnych i samorządowych) i do podmiotów prawa publicznego wszystkich 27 Państw Członkowskich UE (plus Szwajcaria i Norwegia).

Poprzez wymianę, dzielenie się i transfer doświadczeń, wiedzy i dobrych praktyk, program INTERREG IVC wnosi swój udział w polepszenie skuteczności polityk i instrumentów regionalnych oraz w modernizację gospodarczą Unii Europejskiej.

W ramach programu prowadzone są projekty skupione wokół dwóch priorytetów: «Środowisko i zapobieganie ryzyku» i «Gospodarka oparta na wiedzy i innowacji». Ten drugi zawiera podtematy takie, jak «zatrudnienie, kapitał ludzki i edukacja».

Więcej informacji uzyskać można pod adresem www.interreg4c.eu

TOOL QUIZ jest współfinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), powstał dzięki programowi INTERREG IVC

European Union

European Regional Development Fund

